

A lóállomány járványügyi helyzete Szerbiában

Horváth József*, Sava Lazić**

A nagy hagyományokkal rendelkező szerbiai lótenyésztést sem kerülte el a motorizáció, az életmód okozta állománycsökkenés. Ez a csökkenés sokkal kifejezettebb volt a sokkal gépesítettebb sík területeken, mint a hegyvidéken.

A lovak száma Szerbiában 1991 - ben még 53000 volt, ebből 30000 volt a tenyészkanca, míg 2009-re a lovak létszáma 14000-re, a tenyészkancák száma pedig 5000-re csökkent. A lovak 60% - a nem rendelkezik fajtajelleggel, 20-30 % a szerbiai hegyi ló, 10% félvér, míg a telivér lovak száma csekély. A jövőben a lótenyésztést Szerbia a lóspport, és a hipoterápia fejlesztésével, valamint a jóminőségű, emberi fogyasztásra alkalmas lóhús előállításával - amire a világpiac növekvő keresletet mutat - kívánja továbbfejleszteni.

A lóállomány egészségének megőrzésében fontos szerepet tölt be a lovak egészségi állapotának folyamatos felügyeletére, a fertőző betegségek korai felismerésére, diagnosztizálására, terjedésük megakadályozására és eradikációjára hozott járványügyi intézkedések betartása. A járványügyi intézkedések jogi alapját az Állatorvoslásról szóló törvény és az Állatjóléti törvény adják.

A végrehajtást az ezen törvények alapján hozott, a lovak jelölését, a fertőző betegségek megelőzésére, eradikációjára hozott járványügyi intézkedéseket tartalmazó szabályzatok és rendeletek, valamint a 2010-re előírt járványügyi intézkedés programja biztosítja.

A jogszabályok alapján a lovak jelölése ISO 11784 vagy 11785-ös szabványnak megfelelő mikrochippel történik. A tulajdonos, vagy állattartó bejelentése alapján a jelölést hat hónapos korig, a sportlovaknál egy éves korig kell elvégezni. A lovakról, tulajdonosokról, állattartókról, a jelölést végző állatorvosi intézményekről szóló adatok a központi adatbázisba kerülnek. Az adatok a hivatalos állategészségügyi szervek, valamint a minisztérium által engedélyezett szervezetek részére hozzáférhetőek.

Az arra följogosított állategészségügyi szervek a jelölés mellet az egészségügyi és állatjóléti helyzet ellenőrzését, az állathigiéniai és járványvédelmi követelmények betartását is ellenőrzik a lovakat tartó gazdaságokban.

A 2009-ben végzett szerológiai vizsgálataink eredményeit elemezve igen magas, 82% -os szeropozitivitást kaptunk a lovak herpesvirus-1 re (EHV-1), és 98% -os szeropozitivitást a lóinfluenza vírus H7N7 és H3N8 típusaira (virusneutralizációs módszerrel), ami a rendszeres vakcinázás, és részben a lappangó vírus jelenlétének eredménye. Klinikai eseteket e betegségekre nem regisztráltunk. Hasonlóan, ugyan klinikai esetet nem regisztráltunk a lovak vírusarteritiszére (EVA) vonatkozóan sem, de a minták 9%-ában (virusneutralizációs módszerrel) szeropozitivitást állapítottunk meg. Szerbiában e betegséggel szemben nincs védőoltás, és valószínű, hogy a pozitív leletek az importált lovakról származnak, de a vírus az állományban való jelenléte sem zárható ki. Takonykórra (malleus) és tenyészbénaságra (komplementumkötés próbával) nem voltak pozitív leletek. 2009-ben a lovak fertőző kevésvérűségére történt vizsgálatok - AGID teszttel (Goggins szerint)) vizsgálva - egy pozitív leletet eredményeztek.

Két esetben adott pozitív eredményt a Leptospirózisra történt vizsgálat, ami a mikroszkópos agglutinációs módszerrel vizsgált minták 1,2%-át képezi (*Leptospira bratislava*).

Az állategészségügyi rendszert azirányban fejlesztjük, hogy az hozzájáruljon majd a lovak mozgásának pontosabb nyomonkövetéséhez, és ezzel is egy kedvezőbb járványügyi helyzet kialakulásához Szerbiában.

- *Horváth József DVM. M.Sc. szakállatorvos, Szakállatorvosi Intézet „Szabadka”
- **Sava Lazić DVM. M.Sc. tudományos szaktanácsadó, Tudományos Állatorvosi Intézet „Novi Sad” (Sava Lazić DVM. M.Sc. Principal research Fellow, Scientific Veterinary Institute „Novi Sad”)